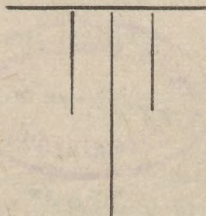

A. 19.780.

SURM SAKSA OKUPANTIDELE!

E. JAROSLAVSKI

KOLM SÕJAAEGSET
OKTOOBRIAASTAPÄEVA

Vastutav toimetaja V. Lehari

77607

Punaväe eesti väeosa ajalehe «Punaväelase» väljaanne.
Tõlgitud «Pravdast» nr. 282 — 15. november 1943. a.

Kolmandat korda tähistas meie maa suure sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva julmima ja veriseima sõja olustikus, millist on inimkond tundnud. Kõik need kolm aastapäeva võtsime vastu tulvil veendumust Punaväe võidu vältimatusse alatu vaenlase üle. Sel 26. Oktoobriaastapäeval elasime üle rõõmsaid päevi. Maa on veendunud, et Punavägi läheneb lõplikule võidule. 6. novembril vabastati alatuist saksa röövvalutajaist Ukraina pealinn, meile kõigile kallid Kiiev. Vaenlane aeti välja territooriumilt, mis oli tema käes enam kui kaks aastat.

Põhjalikult on muutunud jõudude vahekord. Nõukogude Liidu ja meie liitlaste jõud kasvavad ja tugevnevad lakkamatult. Sõjategevuse algatus on kõikjal meie ja meie liitlaste käes. Hitlerliku Saksamaa jõud on äärmuseni ülepingutatud ja hitlerlik koalitsioon käriseb kõigist õmblustest.

Sündmused on näidanud sõja käigu ja selle arengu tendentsi ettenägemise tarkust seltsimees Stalini poolt sõja tekkimise päevast pääle.

„Mida võitis ja mida kaotas fašistlik Saksa-

maa, rebides reetlikult puruks pakti ja teostades kallaletungi NSV Liidule?“ Sellele küsimusele vastas seltsimees Stalin 3. juulil 1941. aastal: „Ta saavutas sellega lühikeseks ajaks mõningal määral soodsama olukorra oma vägedele, kuid ta kaotas poliitiliselt, paljastades end kogu maailma ees verise agressorina. Pole kahtlust,“ ütles seltsimees Stalin, „et see Saksamaa lühiaegne sõjaline kasu on ainult episoodiks, kuna määratu poliitiline kasu on aga NSV Liidule tõsiseks ja kestvaks teguriks, mille alusel peab arenema Punaväe otsustav sõjaline edu sõjas fašistliku Saksamaaga.“

Kõik siinöeldu on sõna-sõnalt kinnitust leidnud sündmuste käigus käesolevas sõjas. Kõik Saksamaa ootamatu reetliku kallaletungi eelised on likvideeritud, on likvideeritud sakslaste ajutised eelised nii mõnede sõjatehnika liikide alal kui ka sõjapidamise kogemuses.

Saksa röövsõjavägi kohtas nõukogude rahvas ja tema Punaväes säärast jõudu, millist ta veel polnud kohanud. Ta kohtas säärast vastupanu, mis jahmatas teda. Juba sõja esimestel nädalail kaotasid sakslased, vaatamata oma pääletungi edule, tapetuina ja haavatuina oma parimate löökdiviiside kaadrid. Need saksa röövvallutajate kaotused olid niivõrd tohutud, et müüt hitlerlaste võitmatusest paljastati kogu maailma silmis. Ent samal ajal poliitiline kasu, millest kõneles seltsimees Stalin 3. juulil 1941. a., osutus NSV Liidule tõepoolest tõsiseks, kestvaks ja üha kasvavaks teguriks, mille alusel arenes Punaväe otsustav sõjaline edu sõjas fašistliku Saksamaaga.

* * *

1941. a. sügisel kuulutas Hitler Punaväe purustamise ülesande peagu lahendatuks. Lenin-grad oli blokeeritud, vallutatud oli Rostov — „värav Kaukaasiasse“, bakuu nafta juurde. Olles vallutanud Smolenski — „värava Moskvasse“ — kuulutasid hitlerlased, et neil on jäänud Moskva võtmiseni vaid mõni päev, kõige rohkem mõni nädal. Hitlerlikud jõugud piirasid Moskvat ja „füürer“ kinnitas hoobeldes, et Punaväe saatus ja Moskva saatus on otsustatud.

Polnud tollal kerge organiseerida vastupanu selle vaenlase pöörasele survele. Meenutagem olustikku. Ukraina ja Donbass ühes tööstuse ja toitusressurssidega olid vaenlase poolt vallutatud. Itta liikusid lõpmatud rongid evakueeritavate tehastega, mis pidid tootma relvastust ja lahingmoona. Ei meie liitlaste — Suurbritannia ja Põhja-Ameerika Ühendriikide — sõjatööstus ega nende sõjaline organisatsioon üldse polnud veel arendatud niisugusel määral, et Punavägi oleks võinud tollal tunda olulist toetust Läänest.

Kuid juba käis täie hooga Punaväe reserve ettevalmistus. 1. oktoobril 1941. aastal algas NSVL kodanike üldine sõjaline väljaõpetamine, et valmistada ette kogu nõukogudemaa elanikkond sotsialistliku kodumaa kaitseks. Seltsimees Stalini üleskutsele kaitsta Moskvat, meie kodumaa päälinna, vastasid tuhanded ja tuhanded võitlejad, valmis andma elu oma kodumaa eest, suure linna eest, nõukogudemaa päälinna eest.

Seltsimees Stalini aruanne Moskva Tööraha Saadikute Nõukogu pidulikul istungil 6. novembril 1941. a. ja seltsimees Stalini kõne Punaväe paraa-

dil 7. novembril 1941. a. kutsusid esile kõigi nõukogude kodanike südameis energia ja veendumuse kasvu vaenlase purustamisse. Suust suhu kandusid NSVL rahvaste juhi ja Punaväe juhi sõnad ning tõstsid veendumust elanikkonnas, et hitlerlaste edu on vaid ajutine nähtus, et pole kaugel nende purustamise aeg.

Ja see aeg saabus. Seltsimees Stalini poolt juhituna tekitasid Punaväe väed hitlerlastele kaotuse sel hetkel, millal nad pidasid end juba võitjaiks. See saksa sõjaväe lüüasaamine Moskva all 1941. a. oli tema esimeseks lüüasaamiseks. Moskva lähised said sakslastele hauaks, kuna Moskva, kust kõlasid üle kogu maailma seltsimees Stalini üleskutsed, tulvil jõudu halastamatuks võitluseks alatute rööv-vallutajatega, paiskas vaenlase tagasi, tekitades talle raske kaotuse.

1941. a. oktoober-november oli Punaväe sää-raste operatsioonide alguseks, mis näitasid, et ta suudab mitte üksnes edukalt end kaitsta, vaid et ta suudab pääle tungida ja tekitada tõsiseimaid kaotusi hitlerlikule sõjaväele. Need kuud näitasid, millist jõudu kujutab endast võimas Nõukogude Liit. Sõda hitlerlike rööv-vallutajate vastu arenes üldrahvaliseks sõjaks. NSVL rahvaste liit osutus selleks suure Oktoobrirevolutsiooni poolt loodud vankumatuks jõuks, mille vastu purunesid hitlerliku röövsõjaväe soomus-tankiväeosade löögid ja nüri-meelne välksõjale rajatud hitlerlik strateegia. Kogu rahvas, kogu maa koondus oma juhi seltsimees Stalini ümber, kes lahendas selles kahe jõu hiig-laslikus võitluses ühe suurima ja raskeima ülesande saksa vägede purustamises Moskva all, tugeva,

jultunud, oma võitmatuses veendunud vastase purustamises.

Ent vaenlane oli veel tugev. Sõda jätkus raugematu jõuga ja 1942. aasta kujunes oma ulatuselt veelgi enam ennenähtamatute lahingute aastaks, fašistlike röövvalutajate sõjaväe veel suuremate lüüasaamiste aastaks.

* * *

1942. aasta sügiseks oli vaenlase käes määratu ruumala meie maast. Groznõi lähistel, Mozdoki ja Malgobeki juures seisid hitlerlikud väed. Hitlerlaste alpilaskurdiviisid ronisid mööda Kaukasuse mägede veeri, reostasid Elbrusi lumivalgeid harju. Sakslased rüüstasid rikkaimaid kuuorte Kaukaasias, tallasid Kaukasuse mägede aedu ja põlde. Neile viirastus juba Saksamaa „kolmas impeerium“ Kubani avarustes. Nad tungisid kal mõki steppidesse. Nad haarasid enda kätte Krimmi ja Aasovi mere ranniku, veeresid Volgani, Stalingradini. Ning siin, Stalingradi juures, ootas neid surm.

Millest unistasid sakslased, kui nende eelsalgad mürdsid läbi Kaukasuse mägede juurde, see nähtub saksa ajalehest „Deutsche Ukraine Zeitung“ 8. septembrist 1942. aastal: „1918. aasta aprillis“, kirjutas see ajaleht, „suundus kindral Kress vägedega Konstantinoopolist Musta merd mööda Batumi, seejärel saatis ta Tiflisist baieri mägisalgad Gruusia sõjateele, kus nad pidasid valvet bolševike vastu. Kui mõtled, et täna neisse paikadesse on taas ilmunud saksa mägiväed, et täita 1918. aasta testamenti, siis tuleb selgesti kujutella maailma ajaloo loogikat. Nüüd teostub Saksamaa võit, mis lükati edasi 25 aasta eest.“

Kuid maailma-ajaloo loogika ei osutunud seekordki alatute hitlerlike röövvallutajate poolel olevaks. Sel tunnil, kui vaenlane kujutles, et ta on juba võitja, seisis ta oma kahe eliitarmee sõdade ajaloos enneolematu ümberpiiramise ja purustamise eel. Aasta jooksul toimusid sügavad muutused kogu sõja käigus, kogu olustikus, nii rahvusvahelises kui ka seespool NSV Liitu. Tööstus, mis evakueeriti 1941. aastal Volga-tagusele alale, Uuralisse ja Siberisse, suurendas tunduvalt oma toodangut. Kasvas ka liitlaste abi relvastuse ja teiste sõjamaterjalide näol.

Saabus teine sõjaaegne oktoober. Suure sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 25. aastapäeval seadis seltsimees Stalin oma aruandes ülesande: hävitada hitlerlik riik ja selle inspireerijad, hävitada hitlerlik sõjavägi ja selle juhtijad, purustada vihatud „uus kord Euroopas“ ja karistada selle ehitajaid. 7. novembri 1942. a. käskkirjas seltsimees Stalin ennustas, et „pole kaugel see päev, millal vaenlane saab tunda Punaväe uute löökide jõudu. Kord saabub pidupäev ka meie tänavale!“

Ja see pidupäev saabuski. Hitlerlikud armeed piirati ümber ja purustati Stalingradi all.

See oli ennekuulmatu jõuga löök saksa valituimale armeedele. Pärast seda lööki saksa sõjavägi ei suutnud enam toibuda. 1943. a. kevadeks olid sakslased välja aetud ka Kaukaasia territooriumilt. Olid vabastatud tunduv osa Kubanist, kogu Rostovi oblast ja algas Donbassi vabastamine. Sakslased ja nende liitlased olid purustatud Voroneži all, tagasi löödud Rževist, Gžatskist ja Vjazmast. See oli juulis 1943. a. alanud saksa sõja-

väe veel täielikuma ja ulatuslikuma purustamise alguseks.

Selleks ajaks Nõukogude Liidu ja meie liitlaste jõud, mis olid suunatud hitlerlaste purustamisele, tugevnesid veelgi enam.

Nõukogudemaa osutus igas suhtes võimsaks uut-tüüpi riigiks, kes näitas sõja kõige raskemais tulekatsumustes oma elujõudu, oma võimsust, oma moraalse ja ideelist kindlust ning kaunidust. Üksnes rahvas, piiritult ustav oma sotsialistlikule kodumaale ja nõukogude korrale, oli suuteline mitte ainult vastu pidama kõigile sõjakatsumustele, vaid ka ilmutama ennenähtamatut jõudu pääletungil vaenlasele. Kas pole rahva hinge ilu, tema suuruse ja jõu avalduseks nõukogude inimeste heroism, mis hämmastas maailma, Zoja Kosmodemjanskaja, Krasnodoni noorsoo, sangarite-panfilovlaste ja tuhandete teiste Nõukogude Liidu kangelaste heroism, kes annavad elu suure sotsialistliku kodumaa eest!

Neil sõja-aastail on rahva silmis suuresti kasvanud Lenini-Stalini partei organisaatorlik osa ja tema kui rahva jõudude juhtija ning suunaja, kui nõukogude riigi tugevuse tähtsaima allika, kui rahva eesmise võitlussalga tähendus. „Isamaasõja päevil astus partei meie ette kui fašistlike rööv vallutajate vastu peetava üldrahvalise võitluse inspireerija ja organisaator.“ (J. Stalin). Sellest räägivad kujukalt arvud partei kasvu kohta. Parteis on praegu 4 600 000 inimest, kuna enne sõda (1940. a.) oli parteis 3 400 000 liiget ja kandidaati. Meie aga teame ju, et lahinguis meie Kodumaa eest on hukkunud sajad tuhanded kommunistid, et meie inimesed astuvad parteisse lahingolustikus, minnes

sageli vastu kindlale surmale. Samal ajal arvud partei ridade kasvu kohta just sõja-aastate jooksul on eriti ilmekalt näidanud, et „sõja vältel on partei veel enam liitunud rahvaga, veel tihedamini ühinenud töötajate laiade massidega.“ (J. Stalin). Kui 1941. a. mais — kuu aega enne sõda — võeti partei liikmekandidaadiks 16 617 inimest ja ÜK(b)P liikmeks — 35 179, siis 1943. a. augustis võeti partei liikmekandidaadiks 201 135 inimest ja ÜK(b)P liikmeks — 110 038.

Kuupalju hoogsaid rünnakuid on teostatud neil aastail, kuupalju surmalööke on antud vaenlasele Punaväe võitlejate poolt, kui nad läksid edasi lahinghüüdega „Kodumaa eest!“ ja pühkisid kõik oma teelt!

Nüüd näevad kõik, mida tähendab NSVL stalinlik sotsialistlik industrialiseerimine. Ainult selle saavutuste baasil osutus võimalikuks sääraseis raskeis tingimustes tunduvalt suurendada lennukite toodangut, mitmekordselt tõsta tankide ja suurtükkide väljalasku. Ja faktid on siin üllatavad! Tehases, kus on direktoriks Sotsialistliku Töö Kangelane sm. Jeljan, tõsteti kahurite toodang 18-kordseks. Mitu korda on kasvanud automaatide väljalask: ainult üks tehas laskis välja üle miljoni ППШ; mitmekordselt on kasvanud miinipildujate toodang. Sakslased hooplesid oma tehnikaga. Sõda näitas, et tehniline mõte NSVL-s on eesrindlikum. Vaevalt jõudsid sakslased relvastada oma sõjaväge tankidega „tiiger“ ja iseliikuvate suurtükkidega „Ferdinand“, mille taha nad lootsid varjuda, kui juba Nõukogude Liidu tehaseis organiseeriti suurtükkide seeriaviisilist tootmist, mis löövad läbi

saksa „tiigreist“ ja iseliikuvaist kahureist „Ferdinand“. Meie moderniseeritud „Jak'idel“ ja meie lennukeil „Lavotškin 5“ ei ole võrdseid kiiruselt, meie täiustatud „Il-id“ — see suurepäraseim lennuk vägi tekitab praegu vaenlasele löök löögi järel. Seltsimees Stalini plaani järgi loodud suurtükiväekoondised purustavad vaenlase võimsaimaid kindlusi.

Rahva võimsad loominguks jõud ilmnevad ka transpordis ja kütteaine, metalli ning elektrienergia toodangu alal.

Vaenlane lootis, et, vallutanud territooriumi tihedaima raudteevõrguga, vallutanud ukraina söe, rauamaagi ning mangaani, ta sunnib meid kapituleeruma. Ent vaatamata suurimaile raskustele tuli nõukogude transport nendega sangarlikult toime. Sütt, naftat, metalli — kõike andis töölisklass maale võidu hääks.

Vaadake, millise energia ja armastusega taastatakse tööstust oblasteis, mis hiljuti olid sakslaste poolt okupeeritud. Donbass annab juba üha rohkem sütt. Kiiresti toimub sakslaste poolt lõhutud tehaste ja raudteede taastamine.

Sõja jooksul on lastud käiku suurimad uuehitused: Magnitogorski kõrgahi nr. 5, Tšussovi kõrgahi, Tšeljabinski metallurgiatehas suurima elektri-terasesulatamistehhiga Euroopas, torudetehas Uuralis, martäänitseh Zlatoustis, alumiiniumitehas Siberis, Altai traktoritehas, tankitehas Siberis, suur rühm lennukitehaseid, Tšeljabinski TŽT'i uued turbiinid, Kesk-Uurali ja Krasnogorski elektrijaamad, Põhja-Petšorõ raudtee ja uued raudteed paremkaldase Volga piirkonnas (Stalingrad — Volsk, Uljanovsk — Svižžsk) ning kümned teised

võimsad uusehitused kogu maal. Kesk-Aasias kasvab Farhadstroi võimsa elektriijaamaga ja selle lähedal püstitatakse juba hiiglasliku metallurgiakombinaadi ehitusi. Kõik see on nõukogude rahva, tema tööliklassi, kolhoosliku talupoegkonna ja intelligentsi suure ning sügava patriotismi avaldus, kes ei säästa oma jõude vaenlase purustamiseks.

Kõik maa kultuurilised jõud on koondunud suurte ülesannete lahendamiseks, mis on seotud maa kaitsmise ja vaenlase purustamisega. Nõukogude riigi intelligents eesotsas NSVL Teaduste Akadeemiaga on näidanud, milliseks võimsaks jõuks ta on. Hitlerlased unistasid hävitada suure nõukogudemaa kultuuri. Viletsad pügmeed! Pole säärast jõudu, mis suudaks hävitada suure vene rahva ja teiste NSVL rahvaste kultuuri. See on sõja kestel andnud uusi tõendeid oma elulisusest, jõust ja ilust. Kirjanduses, muusikas, teatrikunstis, täppis- ja rakendusteaduste alal, tehnika alal on NSVL astunud sõja kestel palju aastaid edasi, samal ajal kui hitlerlik Saksamaa on heidetud alatute fašistlike bandiitide poolt sajandeid tagasi keskaega.

* * *

Meie alustasime nõukogude riigi 27. eluaastat uue sõjastaadiumi olustikus. 5. juulil alanud saksa pääletung kujunes sakslaste purustamiseks Orjoli ja Belgorodi all. „Kui lahing Staligradi all ennustas saksa fašistliku sõjaväe loojangut, siis lahing Kurski all seadis ta katastroofi ette.“ Nõnda määratleb seltsimees Stalin nende lahingute tähendust sakslaste Orjoli ja Belgorodi platsdarmide likvideerimisel. Praegu hargnevad ennekuulmatu jõuga lahingud säälpool Dneprit.

Juba on ilmunud esimene lumi. Teadku vaenlane: surilinaks saab see hitlerlikule Saksamaale. Oma haa leiavad varsti alatud röövvallutajad nii Leningradi all kui ka kogu nõukogude maa territooriumil, mis on veel nende valduses. Lähedal on päev, millal ainustki sakslast, kes on tulnud orjastama meie maad, ei jää sellele pinnale.

Sügava armastuse kustumatu tuli oma sotsialistliku Kodumaa vastu, Lenini-Stalini partei — kommunistliku bolševike partei — nõukogude rahva võitude organisaatori ja inspireerija vastu, ennast-salgav ustavus NSVL rahvaste kuulsale juhile Kõrgemale Ülemjuhatajale seltsimees Stalinile inspireerib Punaväge ja kõiki nõukogude inimesi võitlusele kuni lõpuni vihatud vaenlasega.

Vihkamise kustumatu tuli inimkonna alatute vördjate vastu, püüd kätte maksta neile kõigi roimade eest haarab võitlejaid peatamatult edasi.

Punavägi on kogunud määratud lahingkogemused, ta on võtnud algatuse enda kätte kõigil rindeil ligi 2000 km ulatuses; ta on muutunud äikeseks hitlerlastele, kes tunnevad oma lõpu liginemist, ta kihutab vaenlast tagasihoidmatult välja meie maalt.

Punavägi läheb kindlalt edasi sellepärast, et teda viib võidule Nõukogude Liidu marssal, rahva poolt armastatud seltsimees Stalin. Ta läheb edasi sellepärast, et ta kaitseb nõukogude rahva au, vabadust, väärikust ja sõltumatust, kõigi tulevaste põlvede õnne ja vankumatut rahu maailma rahvaste vahel. Ta teab, et täidab oma rahva, üksmeelse ja tugeva, tahet.

Praegu elavad ja tuksuvad kõigi nõukogude inimeste südamed ühest tundest, ühest mõttest elab kogu nõukogude rahvas — purustada vaenlane, puhastada meie kaunis maa alatust fašistlikust maost.

Kahekordistada, kolmekordistada, kümnekordistada pingutused, anda kõik selle eesmärgi saavutamiseks — selleks elab ja saab elama nõukogude rahvas. Ta teab, et tuleb teha veel palju pingutusi võidu hääks ja ta teeb seda. Ta on koonnud nõukogude valitsuse ümber, kommunistliku bolševike partei ümber, oma targa juhi Kõrgema Ülemjuhataja Nõukogude Liidu marssali seltsimees Stalini ümber. Tema, oma juhi ja lipukandja, poole on pöördunud praegu mitte ainult nõukogudemaa, vaid ka teiste, alatute fašistide vastu võitlevate maade parimad tunded ja mõtted. Tema poole on pöördunud bolševike partei hümnisõnad:

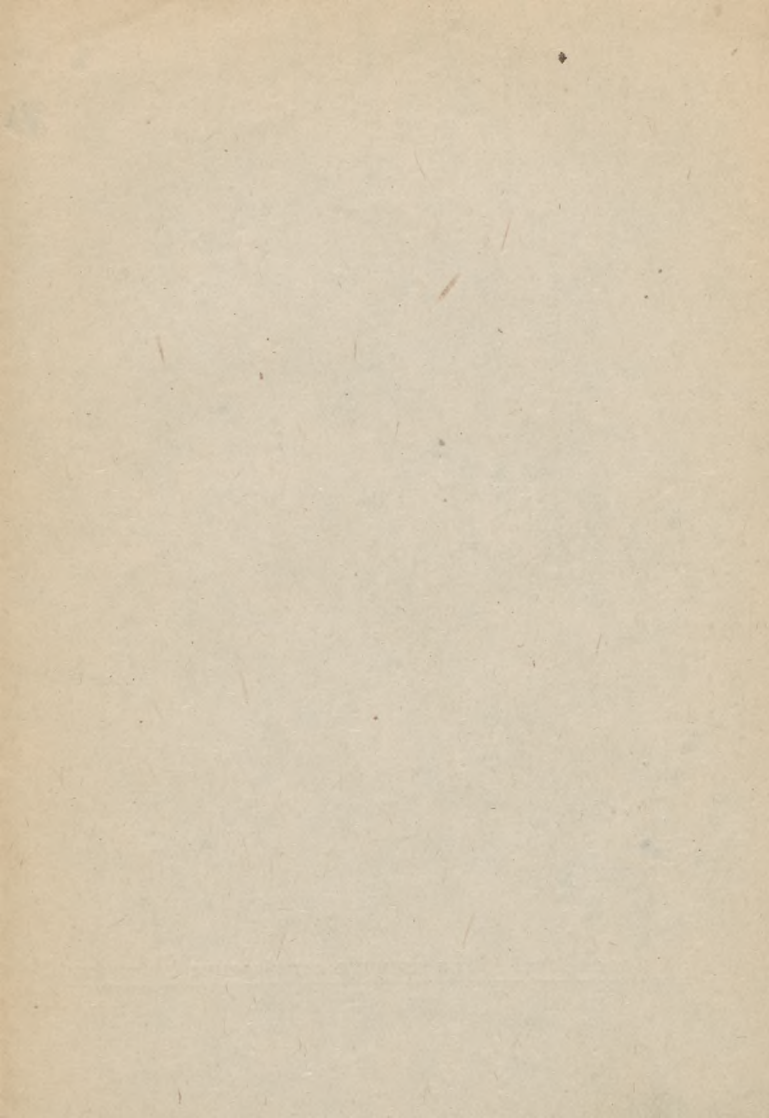
Sina — rahva uhkus, sina —

rahva tarkus,

Sina — rahva süda, sina —

tema südametunnistus.

Ем. Ярославский. Три военные октябрьские годовщины.

— — На эстонском языке. — —